

Söderhamns kommun

barn-utbildningsnamnden@soderhamn.se

Rektorn vid Staffangymnasiet sektor B

marianne.silfver@soderhamn.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Staffangymnasiet sektor B
i Söderhamns kommun

Tillsyn i Staffangymnasiet sektor B

Skolinspektionen genomför tillsyn i Söderhamns kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Staffangymnasiet sektor B besöktes av Skolinspektionen den 10 – 12 mars och den 10 april 2014.

Fakta om skolenheten

Staffangymnasiet sektor B är en av två sektorer på den kommunala gymnasieskolan i Söderhamn med 340 elever. Vid tiden för tillsynen har Staffangymnasiet, inräknat sektor B och C 710 elever. Sektor B omfattar de högskoleförberedande programmen, ekonomiprogrammet, estetiska programmet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet samt yrkesprogrammet vård- och omsorgsprogrammet. Vård- och omsorgsprogrammets elever är organiserade under gymnasieskolan, men erhåller sin undervisning på CFL (Centrum för flexibelt lärande), som tillhör förvaltningen Lärande och arbete, i samma lokaler som vuxenutbildningen. De högskoleförberedande programmen på sektor B leds av programsamordnare och vård- och omsorgsprogrammet leds av en verksamhetschef på CFL.

Kunskapsresultat

Staffangymnasiets olika skolenheter har i samband med årsskiftet 2012/13 genomgått en omorganisation som inneburit en viss omfördelning av de olika programmen mellan de olika skolenheterna. Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2012/13 är baserade på den föregående organisationen. Skolverkets nationella statistik visar följande resultat när det gäller den genomsnittliga betygspoängen för de olika programmen läsåret 2012/13, (motsvarande resultat för riket anges inom parentes): estetiska programmet 14,5 (14,8), medieprogrammet 13,9 (13,5), naturvetenskapsprogrammet 14,9 (16), samhällsvetenskapsprogrammet 15,1 (14,7) teknikprogrammet 15,1 (14,1). Med anledning av att Staffangymnasiet inte erbjöd undervisning på ekonomiprogrammet föregående läsår saknas nationell statistik gällande detta.

Den nationella statistiken för Staffangymnasiet sektor B visar att 93,9 procent av de elever som avslutade utbildningen 2013 fick grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Motsvarande siffra för riket var samma år 87 procent. Den genomsnittliga betygspoängen var 14,7 poäng 2013. För riket var motsvarande siffra 14 poäng. I sektor B på Staffangymnasiet var den genomsnittliga betygspoängen för flickor 15,1 (14,7) och 14,4 för pojkar (13,3) samma år.

Andelen elever som 2013 fullföljt utbildningen inom fyra år på Staffangymnasiet sektor B var 69,3 procent. Motsvarande siffra för riket var 76,6 procent.

Helhetsbedömning

Skolan behöver se till att det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas. Tillsynen vid Staffangymnasiet sektor B visar att det saknas en samlad dokumentation av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Tillsynen visar vidare att det finns brister gällande elevhälsans samlade funktion. Åtgärder måste vidtas så att elevhälsan kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att arbetet stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det måste även säkerställas att samtliga elever på skolan har tillgång till föreskrivna kompetenser inom elevhälsan. I nuläget saknas tillgång till psykologisk kompetens på skolan.

Skolan behöver även se till att ge studiehandledning till de elever som behöver det.

Skolan behöver se till att alla delar av verksamheten blir synliga i planen mot kränkande behandling samt tydliggöra vilka åtgärder som avses påbörjas och genomföras under året. Vidare saknas en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Sammanfattningsvis bedömer att Sektor B på Staffangymnasiet bedriver en verksamhet som till stora delar uppfyller kraven i författningarna. De elever och den personal som Skolinspektionen intervjuat uppger att de trivs på sin skola.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Söderhamns kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att planen mot kränkande behandling tydliggör alla delar av verksamheten och anger de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året samt att den innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet bör bedrivas så att det återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Denna plan uppfyller till stora delar författningarnas krav. Det är dock viktigt att verksamhetens olika delar blir synliga i planen mot kränkande behandling. Planen anger vidare att skolan har gjort en kartläggning av verksamheten. De åtgärder som skolan avser vidta med anledning av denna kartläggning är emellertid väldigt generella. Vidare saknas en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Utarbeta åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans åtgärdsprogram som utarbetats under vårterminen och höstterminen 2013 samt vårterminen 2014. I åtgärdsprogrammen beskrivs bland annat elevens behov men det framgår inte alltid tydligt hur de stödåtgärder som ska sättas in möter de beskrivna behoven. Ibland är stödåtgärderna allmänt hållna, exempelvis "uppgifter/frågeställningar/diskussioner ska vara tydliga, strukturerade och skriftliga" eller "träna på att jobba metodiskt för att få en grundlig förståelse". Enligt Skolinspektionen kan otydliga åtgärder medföra att eleverna inte får det särskilda stöd de har behov av och rätt till. I vissa av åtgärdsprogrammen framgår att utvärdering av åtgärdsprogrammen ska ske upp till ett år efter att uppföljning av desamma ska ha skett.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolorna i Söderhamn arbetar utifrån ett gemensamt årshjul gällande det systematiska kvalitetsarbetet som beskriver när olika resultat ska rapporteras in, olika enkäter genomföras och när ett pedagogiskt bokslut med analys ska lämnas in. Ett sådant bokslut med en analys av skolans kunskapsresultat och vidtagna åtgärder finns dock inte dokumenterat. Tillsynen vid Staffangymnasiet sektor B visar således att det saknas en samlad dokumentation av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Vid intervju med lärarna på de högskoleförberedande programmen framkommer att det sker vissa diskussioner gällande bland annat elevernas måluppfyllelse samt IT-relaterade frågor men att detta endast sker på kommunövergripande nivå. Lärarna uttrycker vidare att de har insikt om skolans resultat på skolövergripande nivå samt per ämne. De programansvariga på de högskoleförberedande programmen uppger att de träffar rektorn relativt ofta och vidarebefordrar den information de erhåller vidare till arbetslagen. Lärarna på vård- och omsorgsprogrammet beskriver att rektorn varken har efterfrågat sammanställning av kunskapsresultaten eller någon analys av dessa men att de diskuterar resultaten i viss utsträckning på klasskonferenserna. Vidare uppger lärarna på vård- och omsorgsprogrammet att de fyller i skriftlig information gällande de elever som riskerar att få F i betyg och vilka insatser lärarna vidtagit för att öka måluppfyllelsen i begränsad omfattning. Lärarna på vård- och omsorgsprogrammet uttalar att de har satt in åtgärder gällande bland annat matematiken, där det varit låga resultat men att detta främst varit punktin-satser och att det inte sker uppföljning på systematisk nivå.

Rektorn uppger vid intervjun att hon till viss del arbetar med ett systematiskt kvalitetsarbete avseende de högskoleförberedande programmen innefattande resultatuppföljning och kränkningar. Skolans resultat dokumenteras och följs dock enbart upp på individnivå och dokumentation och analys på en skolövergripande nivå saknas således. Rektorn uppger att hon tar upp resultaten med lärarna som arbetar på de högskoleförberedande programmen på en övergripande nivå. Vidare uppger rektorn att hon har kunskap om resultaten på vård- och omsorgsprogrammet men att det saknas en analys av dessa resultat. Hon beskriver att det för närvarande saknas en tydlig struktur för verksamheten på vård- och omsorgsprogrammet ska följas upp. Vidare uttrycker rektorn att kommunens årshjul inte riktigt har gjort avtryck i verksamheten än men att hon försökt att välja ut ett antal mål att arbeta vidare med. Rektorn uppger att det finns handlingsplaner med åtgärder för att utveckla teknikprogrammet, däremot finns inga sådana handlingsplaner för vård- och omsorgsprogrammet.

Bristerna i skolans kvalitetsarbete består främst i att tillgängliga resultat och underlag inte analyseras tillräckligt på skolövergripande nivå, samt att dokumentationen av det samlade kvalitetsarbetet saknas när det gäller analys av resultat och därtill kopplade åtgärder. Skolinspektionen bedömer därmed att

rektorn saknar viktiga underlag för att analysera och utveckla verksamheten, vilket innebär att skolan riskerar att inte heller kunna vidta adekvata åtgärder för att höja skolans kunskapsresultat.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet på skolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att det finns en samlad elevhälsa på skolan som arbetar förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot målen.
- Se till att elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering

Studiehandledning på modersmålet

Enligt gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Tillsynen vid Staffangymnasiet sektor B visar att det finns elever som inte får studiehandledning på modersmålet trots att de behöver det. Detta uppges vid intervjuer med såväl rektor som lärare. Bland annat saknas tillgång till studiehandledning på thai, tigrinja, ryska och amhariska.

Elevhälsan

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För de medicinska insatserna ska det finnas tillgång till skolläkare och skolsköterska. Dessutom ska eleverna ha tillgång till psykolog och kurator, och det ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Det innebär att elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/19:165) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Staffangymnasiets sektor B har ett delvis gemensamt elevhälsoteam tillsammans med sektor C som består av två skolsköterskor, en kurator och två specialpedagoger. Dessutom finns tre studie- och yrkesvägledare på skolan, som ibland räknas in i elevhälsoteamet.

Representanter för elevhälsan uppger i intervjun att de inte känner till att det finns psykologisk kompetens i kommunen, annat än vid bedömningar om eventuell förändring av skolform. De uppger vidare att de i minst tolv år har velat ha en psykolog delaktig i arbetet på skolan men att de fått anpassa sitt arbete utifrån att de inte funnits någon sådan kompetens att tillgå. När elevhälsan och rektorn ser ett behov av psykolog kontaktas istället BUP. Vid intervjun framkommer dock att de anser att det finns ett stort behov av psykologisk kompetens på skolan. Rektorn uppger att de inte har använt sig av psykolog men att skolläkaren kan skriva remiss om det finns behov. Vidare beskriver rektorn att de är så vana vid att inte ha tillgång till psykolog att de inte reflekterat över att ta in sådan kompetens men att det funnits någon enstaka elev som skulle behövt sådan hjälp. Vid intervju med lärarna vid de högskoleförberedande programmen framkommer att de inte tagit in psykologisk kompetens, att de inte är medvetna om att de har en psykolog som är knuten till skolan eller vem som innehar denna funktion. Lärarna på vård- och omsorgsprogrammet uppger att de inte heller känner till att de har en psykolog kopplad till skolan och att de inte har använt sig av psykologisk kompetens för elevernas räkning.

Representanter från elevhälsan betonar att det funnits behov av att arbeta förebyggande och hälsofrämjande, med exempelvis "tjej- och killgrupper". Vid intervju med lärarna på de högskoleförberedande programmen framkommer att elevhälsans förebyggande arbete främst innefattar enskilda samtal men att de tror att det skulle vara givande att informera eleverna om exempelvis doping samt ordna temadagar. Rektorn uttrycker att skolsköterskan har haft mycket att göra och att det hälsofrämjande arbetet främst inneburit vaccinationer av nyanlända. Hennes tid har även prioriterats för elever som har psykosomatiska besvär. Det förebyggande arbetet har främst bestått av elevhälso-samtal samt viss information gällande rökning. Vid intervjun med rektorn framkommer att kuratorn tar tag i de saker som händer på skolan men att hen-

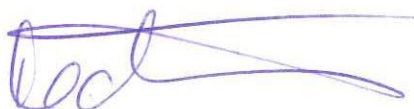
nes arbete främst sker på individnivå och avser åtgärdande insatser. Lärarna på de högskoleförberedande programmen beskriver att det saknas ett förebyggande arbete på övergripande nivå. Vidare uttalar lärarna på vård- och omsorgsprogrammet att det finns ett behov av ett förebyggande arbete i verksamheten då det förekommer rasism och mobbing i viss utsträckning på skolan. Detta gäller främst en klass där eleverna inte behandlar varandra väl och har ett hårt språkbruk. Skolan har arbetat för att få en bättre stämning i klassen med hjälp av olika aktiviteter samt har haft individuella samtal med eleverna. Rektorn och lärarna vid vård- och omsorgsprogrammet uppger vidare att det blivit bättre stämning i gruppen. Enstaka lärare vid vård- och omsorgsprogrammet uppger emellertid att de inte upplever att de har tillräckligt med stöd från elevhälsan gällande detta och att lärarna själva funderar mycket på vilka åtgärder som ska vidtas i klassen. Lärarna på vård- och omsorgsprogrammet beskriver att det finns behov av elevhälsans samtliga funktioner och när större problem uppkommer så är kompetenserna inte delaktiga i den utsträckning som behövs. Skolinspektionen bedömer att det är av yttersta vikt att elevhälsan organiseras på ett sådant sätt att reella förutsättningar skapas för att genomföra det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller tillgången till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. Skolan brister också i erbjudandet av studiehandledning på modersmålet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 25 §, 15 kap. 19 § skollagen, 9 kap. 9 § gymnasieförordningen

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Johanna Kahn
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.